

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 2

a

- populares en optimates 1

b

- nobilitatis (regel 4) 1

Opmerkingen

- *Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Bij a niet fout rekenen wanneer in plaats van ‘optimates’ als antwoord is gegeven ‘nobiles/nobilitas’.*

2 maximumscore 1

de moord (op Sex. Roscius)

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – alterum (het eerste alterum in regel 7) – se (regel 12) – tiro (regel 13) <p><i>Opmerkingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Voor elk onjuist antwoord 1 scorepunt in mindering brengen en voor elk ontbrekend juist antwoord 1 scorepunt in mindering brengen. – Wanneer bijvoorbeeld als antwoord is genoteerd ‘alteri, se, tiro’, 2 scorepunten in mindering brengen, want er is één fout antwoord genoteerd en er ontbreekt één juist antwoord. – Wanneer bijvoorbeeld als antwoord is genoteerd ‘alterum, alteri, se, tiro’, 1 scorepunt in mindering brengen, want er is één fout antwoord genoteerd. 	
4	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De moord wordt pas in het laatste deel van de zin vermeld. – Er worden veel woorden gewijd aan de vredige activiteiten van Sex. Roscius (junior en senior, terwijl de moord daartegenover met slechts één woord genoemd wordt). – Tegenover (de vredige activiteiten van) de fatsoenlijke Sex. Roscius wordt de brute moord gesteld / wordt (tweemaal) Magnus gesteld (door het gebruik van het negatief geladen woord iste). 	
5	<p>maximumscore 1</p> <p>litotes</p>	
6	<p>maximumscore 1</p> <p>voluntate patris (regel 16) / (cumque) se voluntate patris rei familiari vitaeque rusticae dedisset (regel 16)</p>	
7	<p>B</p>	
8	<p>maximumscore 1</p> <p>bonitas (regel 29)</p>	
9	<p>maximumscore 2</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hij wilde (volgens Cicero) suggereren dat ze deze man gemakkelijk uit de weg konden ruimen <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicero wil medelijden (met zijn cliënt) opwekken <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 1 (hunc hominem) incautum et rusticum et Romae ignotum (regel 33-34) <i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer het woord 'et' uit het citaat is weggelaten.</i>	
11	maximumscore 2 a • De tijd van proscripties was (duidelijk) voorbij b • Het ging om een man die juist een (fervent) aanhanger van de nobilitas / van Sulla was Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
12	maximumscore 2 a • De schijn te wekken dat Sulla volgens Cicero bij de misdaad betrokken was, zou Cicero in gevaar kunnen brengen b • In de regels 28-31 / het voorafgaande vertelt Cicero dat Chrysogonus van een en ander op de hoogte gesteld werd in het kamp van Sulla. (Het is daarom onaannemelijk dat Sulla van niets wist.) Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
13	maximumscore 2 • possidet (regel 40) • scio (regel 42)	1 1

Tekst 2

14	maximumscore 2 a • Cicero construeert een denkbeeldige dialoog (tussen hemzelf en zijn tegenstander) b • Cicero is aan het woord, dus kan hij zijn tegenstander alles in de mond leggen wat hij wil Of woorden van overeenkomstige strekking. <i>Opmerkingen</i> – Bij a niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Hij introduceert een fictieve spreker.' – Bij b ook goed rekenen wanneer in het antwoord in plaats van 'alles wat hij wil' een van de desbetreffende concrete tekstelementen uit de regels 10-11 is genoteerd.	1 1
-----------	---	--------

Vraag	Antwoord	Scores
15	maximumscore 2	
	a	
	<ul style="list-style-type: none"> • Erucius was de aanklager, dus komt wat hij zegt niet uit een bron die Sex. Roscius positief gezind was (en is dus des te geloofwaardiger). Of woorden van overeenkomstige strekking 	1
	b	
	<ul style="list-style-type: none"> • ut tute arguis (regel 25) 	1
16	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> – Respondebo (regel 24) – fui (regel 24) – novi (regel 27) – absum (regel 28) 	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie antwoorden juist	1
	indien minder dan drie antwoorden juist	0
17	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • (qui) in bonis erant occupati (regel 17) • (qui) alienum appetebant (regel 18-19) 	1 1
18	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> – Hij was (voortdurend) in Rome. – Hij was een opkoper (van goederen). – Hij begaf zich in een kring van moordenaars. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
19	maximumscore 1	
	Ik ken niet eens een sluipmoordenaar, laat staan dat ik er zelf een ben / dat ik er iets mee te maken heb. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
20	maximumscore 1	
	In beide gevallen zegt Cicero dat hij het kort zal houden. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
21	B	

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 2	
	a	
	<ul style="list-style-type: none"> • (de illorum) praeda (regel 40-41) 	1
	b	
	<ul style="list-style-type: none"> • De ceteri socii laten zich niet zien bij het proces; T. Roscius Magnus stelt zich (daarentegen) openlijk op aan de kant van de aanklager. 	
	Of woorden van overeenkomstige strekking	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	
23	maximumscore 2	
	a	
	<ul style="list-style-type: none"> • (het bericht van) de dood van Sex. Roscius 	1
	b	
	<ul style="list-style-type: none"> • T. Roscius Magnus / hij en Sex. Roscius waren vijanden van elkaar 	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij a niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven '(de inhoud van) het bericht van Mallius'.</i>	
24	maximumscore 2	
	a	
	<ul style="list-style-type: none"> • Mallius Glaucia was zo maar toevallig op dat moment (vlak na de moord) in Ameria (en bracht het nieuws van de moord over) 	1
	b	
	<ul style="list-style-type: none"> • Mallius Glaucia had in Ameria allerlei verwanten van Sex. Roscius (die een goede relatie met hem hadden) het eerst kunnen berichten dat Sex. Roscius vermoord was, maar hij heeft juist T. Roscius Capito het eerst op de hoogte gebracht (die een vijandige relatie had met het slachtoffer). / Dan zou hij eerder naar een verwant gegaan zijn dan naar een vijand 	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Een praesens historicum mag met een onvoltooid verleden tijd of een onvoltooid tegenwoordige tijd vertaald worden.

25	<p>Kolon 25 (regel 1) maximumscore 1</p> <p>Delum venit. Hij kwam op/naar Delos</p> <p>Niet fout rekenen: Delum in Delos Niet fout rekenen: venit Verres kwam Delum Delum</p>	0
26	<p>Kolon 26 (regel 1-2) maximumscore 2</p> <p>Ibi (kolon 27) noctu clam sustulit signa pulcherrima atque antiquissima, Daar nam hij 's nachts heimelijk (de) zeer mooie en (zeer) oude/eerbiedwaardige standbeelden weg</p> <p>Niet fout rekenen: ibi toen/dan (bijwoord) Niet fout rekenen: pulcherrima en/of antiquissima vertaald met overtreffende trap Niet fout rekenen: antiquissima belangrijkste / zeer belangrijke tollere optillen / aan boord nemen tollere elke andere betekenis dan wegnemen/optillen / aan boord nemen of een synoniem daarvan sustulit opgevat als perfectum van sufferre signa vertaald met enkelvoud pulcherrima en/of antiquissima niet als superlativus opgevat antiquissima voorste religiosissimo (kolon 27) als bijvoeglijke bepaling bij noctu vertaald</p>	1 0 0 0 1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
<p>27</p>	<p>Kolon 27 (regel 1) maximumscore 1 ex fano Apollinis religiosissimo uit de zeer heilige tempel van Apollo</p> <p>Niet fout rekenen: van de zeer heilige aan Apollo gewijde plek Niet fout rekenen: religiosissimo heiligste Apollinis Apollinis Wanneer een dergelijke fout ook bij Delum in kolon 1 gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen. religiosus religieus/vroom religiosissimo niet opgevat als superlativus Wanneer ook pulcherrima en/of antiquissima in kolon 26, hier niet meer aanrekenen. Wanneer religiosissimo als bijvoeglijke bepaling bij noctu (kolon 26) is vertaald, niet in kolon 27 aanrekenen.</p>	<p>0</p> <p>0</p> <p>0</p>
<p>28</p>	<p>Kolon 28 (regel 2-3) maximumscore 2 eaque (kolon 29) conicienda curavit. en (hij) liet ze/die/deze (bijeem)brenge(n) / zorgde ervoor dat ze/die/deze (bijeem)gebracht werden</p> <p>Niet fout rekenen: en (hij) beval ze (bijeem) te brengen Niet fout rekenen: conicere (bijeem)werpen/gooien ea zij/ze (onderwerp) ea het (standbeeld) Wanneer ook signa in kolon 26 met enkelvoud vertaald is, hier niet meer aanrekenen.</p>	<p>0</p> <p>0</p>
<p>29</p>	<p>Kolon 29 (regel 2-3) maximumscore 1 in onerariam navem suam in/op zijn vrachtschip</p> <p>onerariam niet opgevat als bijvoeglijk naamwoord</p>	<p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
30	<p>Kolon 30 (regel 3-4) maximumscore 2 Postridie cum (kolon 31) viderent ii qui Delum incolebant, Toen zij/diegenen / de mensen die op Delos woonden, (op) de volgende dag zagen/merkten</p> <p>Niet fout rekenen: Postridie cum (Op) de volgende dag, toen (voegwoord) Niet fout rekenen: cum terwijl/omdat/nadat Niet fout rekenen: ii qui Delum incolebant de inwoners van Delos viderent (ze) hadden gezien Delum Delum Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	1 1
31	<p>Kolon 31 (regel 3) maximumscore 1 fanum spoliatum dat de tempel leeggeroofd was</p> <p>Niet fout rekenen: de leeggeroofde tempel (als lijdend voorwerp bij viderent in kolon 30)</p>	
32	<p>Kolon 32 (regel 4) maximumscore 1 graviter ferebant; waren ze heel verontwaardigd</p>	
33	<p>Kolon 33 (regel 4-5) maximumscore 2 est enim tanta apud eos eius fani religio atque antiquitas, er is namelijk/immers bij hen een zo grote oeroude verering van die/deze tempel / de oeroude verering van die/deze tempel is bij hen namelijk/immers zo groot</p> <p>Niet fout rekenen: enim want Niet fout rekenen: apud eos naar hun mening Niet fout rekenen: eius fani van zijn tempel eius fani van haar/hun tempel</p>	1

Vraag	Antwoord	Scores
<p>34</p>	<p>Kolon 34 (regel 5-6) maximumscore 1 ut (kolon 35) arbitrentur. dat ze menen/geloven</p> <p>Niet fout rekenen: ut zodat</p>	
<p>35</p>	<p>Kolon 35 (regel 5-6) maximumscore 2 in eo loco ipsum Apollinem natum esse dat op die plek Apollo zelf geboren is</p> <p>Niet fout rekenen: locus woning/tempel ipsum verbonden met loco Apollinem Apollinem Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten. natum geschapen/zoon</p>	<p>1 1 0</p>
<p>36</p>	<p>Kolon 36 (regel 6) maximumscore 2 Verbum tamen facere non audebant, Bezwaar maken durfden ze echter niet / Toch durfden ze geen bezwaar te maken</p> <p>audere willen</p>	<p>1</p>
<p>37</p>	<p>Kolon 37 (regel 6-7) maximumscore 2 ne forte ea res ad Dolabellam ipsum pertineret. omdat ze bang waren dat die/deze zaak/toestand/aangelegenheid/daad/gebeurtenis misschien/toevallig (iets) met Dolabella zelf te maken had</p> <p>Niet fout rekenen: omdat ze bang waren dat Dolabella zelf misschien/toevallig (iets) met die/deze zaak/toestand/aangelegenheid/daad/gebeurtenis te maken had ne forte omdat ze misschien/toevallig bang waren forte opgevat als vorm van fortis Dolabellam Dolabellam Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	<p>1 0 1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
38	<p>Kolon 38 (regel 7-8) maximumscore 2 Tum subito tempestates coortae sunt maximae, iudices, Toen ontstonden er onverwacht(s)/plotseling zeer grote/heftige / de grootste/heftigste stormen, leden van de jury,</p> <p>Niet fout rekenen: tempestates vertaald met enkelvoud Niet fout rekenen: iudices rechters/jury Tum vertaald als voegwoord</p>	0
39	<p>Kolon 39 (regel 8-9) maximumscore 2 ut non modo proficisci, (kolon 40), Dolabella non posset, zodat Dolabella niet alleen niet kon vertrekken/wegvaren</p> <p>ut opdat proficisci niet opgevat als infinitivus</p>	1 0
40	<p>Kolon 40 (regel 8) maximumscore 1 cum cuperet toen/hoewel/terwijl hij (dat) wenste/wilde</p> <p>cum omdat</p>	0
41	<p>Kolon 41 (regel 9) maximumscore 2 sed vix in oppido consisteret: maar (zodat hij) zelfs/ook (slechts/maar) met moeite in de stad / het stadje bleef / kon blijven</p> <p>Niet fout rekenen: etiam niet vertaald</p>	
42	<p>Kolon 42 (regel 9-10) maximumscore 2 ita magni fluctus eiciebantur. zo grote/hoge golven werden op de kust gesmeten / zo heftig werden (de/er) golven op de kust gesmeten / zozeer werden (er) grote/hoge golven op de kust gesmeten</p> <p>fluctus vertaald met enkelvoud</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
43	<p>Kolon 43 (regel 10-11) maximumscore 2 Hic navis illa praedonis istius, (kolon 44), (kolon 45) frangitur; Daardoor werd dat schip van die rover verbrijzeld / sloeg dat schip van die rover te pletter / brak dat schip van die rover in stukken</p> <p>Het woord fluctu (kolon 45) mag ook bij kolon 43 vertaald zijn. Niet fout rekenen: Daardoor leed dat schip van die rover schipbreuk Daardoor leed die rover met dat/zijn schip schipbreuk</p>	1
44	<p>Kolon 44 (regel 10) maximumscore 1 onusta signis religiosis beladen/vol met (de) heilige standbeelden</p> <p>signis vertaald met enkelvoud Wanneer ook signa in kolon 26 en/of ea in kolon 28 met enkelvoud is vertaald, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 3 scorepunten.</p>	0
45	<p>Kolon 45 (regel 11) maximumscore 1 expulsa atque eiecta fluctu (nadat het) door een golf / door de golven/vloed aan land geworpen en op de kust gesmeten (was)</p> <p>Het woord fluctu mag ook bij kolon 43 vertaald zijn. Niet fout rekenen: fluctu in/op een golf / in/op de golven/vloed</p>	
46	<p>Kolon 46 (regel 11-12) maximumscore 2 in litore signa illa Apollinis reperiuntur; op/aan de kust / het strand werden die standbeelden van (de tempel van) Apollo (terug)gevonden</p> <p>litus oever signa vertaald met enkelvoud Wanneer ook signa in kolon 26 en/of ea in kolon 28 en/of signis in kolon 44 met enkelvoud is vertaald, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 3 scorepunten.</p> <p>Apollinis Apollinis Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	1 0 1

Vraag	Antwoord	Scores
47	<p>Kolon 47 (regel 12) maximumscore 1 iussu Dolabellae reponuntur. op bevel van Dolabella werden ze teruggezet</p> <p>Niet fout rekenen: reponere teruggeven Dolabellae (van) Dolabellae Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten. reponuntur met enkelvoud vertaald Wanneer ook signa in kolon 46 met enkelvoud is vertaald, hier niet aanrekenen.</p>	<p>0</p> <p>0</p>
48	<p>Kolon 48 (regel 12) maximumscore 1 Tempestas sedatur, De storm / het noodweer werd gekalmeerd / bedaarde</p>	
49	<p>Kolon 49 (regel 13) maximumscore 1 Dolabella Delo proficiscitur. (en) Dolabella vertrok / voer weg van(af) Delos</p> <p>Niet fout rekenen: Delo (van)uit Delos Delo Delo Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	<p>0</p>

Bronvermeldingen

tekst 1	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 16-21
tekst 2	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 91-96
tekst 3	Cicero, In Verrem II 1.46